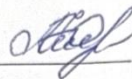

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Людмила МЕЛЬНИК

«29» 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність: D1 «Облік і оподаткування»

Освітня програма: Облік і оподаткування

Факультет: економіки і підприємництва

Умань, 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична економія» для здобувачів вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування» освітньої програми «Облік і оподаткування». Умань: Уманський національний університет, 2025. 27 с.

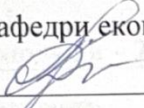
Розробник: Алла ОСІПОВА, к.е.н. доцент

 Алла ОСІПОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри економіки

 Алла ОСІПОВА
«28» серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова Руслан МУДРАК

«29» серпня 2025 року

© УНУ, 2025 рік

© Осіпова А.А., 2025 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>	Обов’язкова	
	Спеціальність: <u>D1 «Облік і оподаткування»</u>		
Модулів – 1	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u> Освітня програма <u>«Облік і оподаткування»</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120 год.		Семестр	
		1	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання	
		-	
Вид контролю: екзамен			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Політична економія» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Облік і оподаткування» за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування».

Мета вивчення дисципліни: вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, пізнання основ економічного життя суспільства у взаємозв'язку з інтересами та потребами людей, вивчення проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів щодо задоволення постійно зростаючих людських потреб.

Завдання дисципліни:

- формування основ студентоцентрованого освітнього процесу зі свідомим розумінням сутності та призначення економічного знання у розвитку суспільства;
- засвоєння змісту базових економічних категорій та економічних законів;
- набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей і пріоритетів економічної політики.

Предметом навчальної дисципліни «Політична економія» є вивчення економічних відносин, що виникають між суб'єктами господарської діяльності в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних і нематеріальних благ. Політична економія досліджує форми власності, закони розвитку економічних систем, соціально-економічні наслідки використання виробничих ресурсів і механізми забезпечення економічного зростання, аналізує взаємодію економічних інтересів різних суспільних груп, а також ролі держави у забезпеченні ефективності економічної діяльності на національному та міжнародному рівнях.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: дисципліна є пререквізитом усіх дисциплін економічного циклу спеціальності D1 «Облік і оподаткування» і постреквізитом для вивчення курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема: мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства.

Вивчення навчальної дисципліни «Політична економія» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що
формується під час вивчення навчальної дисципліни
«Політична економія»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН 1	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причино-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем
		ПРН 24	Володіти та вміти застосовувати знання особливостей практики здійснення обліку, аналізу, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери
СК 1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці	ПРН 1	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причино-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем
		ПРН 24	Володіти та вміти застосовувати знання особливостей практики здійснення обліку, аналізу, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Політична економія», наведено в табл. 2.2, 2.3.

Таблиця 2.2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Політична економія»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	розуміє зміст основних економічних категорій, законів і закономірностей розвитку суспільного виробництва	лекційні та практичні заняття, дискусії, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через конспекти та електронні ресурси (Moodle)	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	пояснює зв'язки між економічними процесами на мікро- та макрорівнях		
1.3	знає етапи становлення економічної думки й роль політичної економії у системі наук		
2. Уміння			
2.1	застосовує інструменти макро- та мікроекономічного аналізу для оцінки економічних процесів	практичні заняття, аналітична робота, кейс-метод, ділові ігри, самостійна робота з навчальними матеріалами та Moodle	модульний контроль, оцінювання практичних завдань, тестування, захист аналітичних проєктів, участь у дискусіях
2.2	аналізує економічні моделі та пояснює їх застосування у реальних умовах господарювання		
2.3	обґрунтовує економічні рішення на основі аналітичних даних і прогнозів розвитку ринку.		
2.4	використовує цифрові та аналітичні інструменти для опрацювання економічної інформації		
2.5	інтерпретує результати аналітичних розрахунків і робить висновки щодо ефективності економічної діяльності		
3	Комунікація:		
2.1	пояснює фундаментальні економічні категорії, концепції та теорії політичної економії різним аудиторіям, формулює обґрунтовані висновки щодо економічних процесів	практичні заняття, воркшопи, ділові ігри, групові дискусії, робота в командах, підготовка презентацій	представлення презентацій, оцінювання виступів у дискусіях, письмові есе, аналітичні проєкти, підсумковий контроль
2.2	презентує результати аналітичних досліджень і рекомендації у зрозумілій та аргументованій формі, використовуючи цифрові й візуальні інструменти (презентації, діаграми, графіки)		
2.3	аргументує власну позицію у фахових дискусіях, демонструє культуру наукової полеміки й толерантність до альтернативних поглядів		

2.4	використовує українську мову професійно, а також основи академічного письма при підготовці есе, аналітичних записок і доповідей.		
4	Автономія та відповідальність:		
3.1	приймає економічні рішення на основі аналізу даних у ситуаціях невизначеності та обґрунтовує їх наслідки для суб'єктів господарювання	практичні заняття, дискусії, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, захист аналітичних проєктів, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
3.2	управляє виконанням навчальних або аналітичних завдань у складі команди, демонструє лідерство й відповідальність за спільний результат		
3.3	дотримується принципів академічної доброчесності, відповідального ставлення до результатів власної роботи, критично оцінює власні помилки		
3.4	самостійно планує навчальну діяльність, підвищує рівень економічної грамотності та здатність до безперервного професійного розвитку		

Таблиця 2.3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Політична економія»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 1	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причино-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем	лекційні та практичні заняття, дискусії, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 24	Володіти та вміти застосовувати знання особливостей практики здійснення обліку, аналізу, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери	лекційні та практичні заняття, дискусії, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	виконання індивідуальних і командних завдань (модульна) робота, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ ТА БАЗОВІ ЕКОНОМІЧНІ КАТЕГОРІЇ

Тема 1. Предмет і метод політичної економії

- Зародження і розвиток політичної економії: основні школи та напрями.
- Розвиток економічної думки в Україні.
- Предмет політичної економії та його тлумачення різними школами.
- Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку.
- Закони, принципи і категорії політичної економії.
- Позитивна та нормативна політична економія.
- Методи економічних досліджень: загальні та специфічні.
- Функції політичної економії.
- Політична економія і обґрунтування економічної політики.
- Місце політичної економії в системі економічних наук.

Тема 2. Суспільне виробництво і його структур

- Суспільне виробництво: сутність, подвійний характер.
- Структура суспільного виробництва: матеріальне й нематеріальне виробництво.
- Виробничі сили: складові, роль науки та інформації.
- Людина як головна продуктивна сила.
- Технологічні уклади: аграрний, індустріальний, постіндустріальний, цифровий
- Виробничі відносини: сутність і форми власності.
- Взаємозв'язок продуктивних сил і виробничих відносин.
- Закон відповідності виробничих відносин рівню розвитку продуктивних сил.
- Суспільний поділ праці: види, роль у підвищенні продуктивності.
- Інтернаціоналізація виробництва: світове господарство, глобальні ланцюги вартості.
- Суспільне відтворення: проста й розширена форми.
- Роль інновацій і знань у сучасному відтворювальному процесі.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси

- Сутність потреб: визначення, загальні характеристики.
- Класифікація потреб: біологічні, соціальні, духовні.
- Ієрархія потреб за А. Маслоу.
- Економічні потреби як рушій суспільного виробництва.
- Економічні інтереси: сутність і відмінність від потреб.

- Суб'єкти економічних інтересів: індивід, група, суспільство, держава.
- Основні види економічних інтересів: особисті, колективні, суспільні.
- Протиріччя та узгодження економічних інтересів.
- Гармонізація інтересів у ринковій економіці.
- Роль економічних інтересів у розвитку продуктивних сил і виробничих відносин.

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва: натуральна і товарна

- Сутність і загальна характеристика натурального господарства.
- Історичні приклади та роль натурального виробництва.
- Причини обмеженості натурального господарства.
- Виникнення товарного виробництва: передумови та умови розвитку.
- Товарне виробництво: визначення, особливості та ознаки.
- Властивості товару: споживна вартість і вартість.
- Теорії вартості: трудова, маржиналістська, неокласична.
- Подвійний характер праці, втіленої в товарі.
- Історичні форми товарного виробництва: проста та розвинена.
- Роль товарного виробництва у розвитку ринкових відносин.

Тема 5. Гроші та грошові відносини

- Походження грошей: від бартеру до грошової форми обміну.
- Сутність грошей та їх еволюція.
- Функції грошей: міра вартості, засіб обігу, засіб нагромадження, засіб платежу, світові гроші.
- Форми грошей: металеві, паперові, кредитні, електронні та цифрові.
- Закон грошового обігу.
- Грошова маса та її структура.
- Грошові системи: поняття, типи та історичні форми.
- Сутність інфляції, її види та наслідки.
- Антиінфляційна політика держави.
- Сучасні тенденції розвитку грошей: електронні платежі, криптовалюти, цифрові валюти центральних банків.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ, ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ ТА РОЛЬ ДЕРЖАВИ

Тема 6. Капітал і підприємництво

- Сутність капіталу: економічний та юридичний підхід.
- Історичні уявлення про капітал: класична школа, марксизм, неокласика.
- Форми капіталу: грошовий, продуктивний, товарний.

- Основний і оборотний капітал, їх відмінності.
- Кругообіг і оборот капіталу.
- Підприємництво як економічна категорія: сутність і функції.
- Історичні концепції підприємництва: Ж.-Б. Сей, Й. Шумпетер, сучасні підходи.
- Прибуток як результат підприємницької діяльності, його джерела.
- Ризик у підприємстві: види та методи зниження.
- Роль капіталу й підприємництва в економічному розвитку суспільства.

Тема 7. Ринок і механізм його функціонування

- Сутність ринку та його основні ознаки.
- Функції ринку: інформаційна, регулююча, стимулююча, розподільча.
- Умови формування і розвитку ринкових відносин.
- Структура ринку: товарний, фінансовий, ринок праці, ринок капіталів, ринок послуг.
- Ринкова інфраструктура: біржі, банки, інвестиційні компанії, торговельні мережі.
- Попит: сутність, фактори, закон попиту.
- Пропозиція: сутність, фактори, закон пропозиції.
- Ринкова ціна: механізм формування, рівноважна ціна.
- Конкуренція: сутність, види та значення для розвитку ринку.
- Недосконалості ринку та їх наслідки (монополії, асиметрія інформації, зовнішні ефекти).

Тема 8. Економічні системи суспільства

- Поняття економічної системи та її структура.
- Основні елементи економічної системи: продуктивні сили, виробничі відносини, власність, механізми координації, інститути.
- Типи економічних систем: традиційна, командно-адміністративна, ринкова, змішана.
- Порівняльна характеристика економічних систем.
- Роль власності у функціонуванні економічних систем.
- Механізми координації економічної діяльності: ринок, держава, мережі, цифрові платформи.
- Соціальна структура та її вплив на економічні відносини.
- Інститути в економічних системах: формальні та неформальні правила, норми, організації.
- Еволюція економічних систем у процесі історичного розвитку.
- Трансформація економічних систем у сучасному глобалізованому світі.

Тема 9. Держава та її економічні функції

- Сутність та роль держави в економіці.
- Історичні підходи до розуміння економічних функцій держави

(класична школа, кейнсіанство, монетаризм).

- Економічні функції держави: регулювання, стабілізація, розподіл ресурсів і доходів, захист конкуренції.

- Держава як суб'єкт власності та господарювання.

- Фіскальна політика: сутність, інструменти, вплив на економіку.

- Монетарна політика: сутність, цілі та засоби реалізації.

- Соціальна політика держави та забезпечення суспільних благ.

- Роль держави у подоланні ринкових провалів (монополії, зовнішні ефекти, асиметрія інформації).

- Співвідношення державного регулювання та ринкового саморегулювання.

- Сучасні виклики державного регулювання економіки в умовах глобалізації та цифровізації.

Тема 10. Суспільне відтворення та сучасні виклики політичної економії

- Сутність суспільного відтворення: його роль у розвитку економіки.

- Форми відтворення: проста та розширена.

- Умови розширеного відтворення: нагромадження, інвестиції, інновації.

- Структура суспільного відтворення: відтворення засобів виробництва, робочої сили, природних ресурсів.

- Проблеми пропорційності у відтворювальному процесі.

- Економічне зростання: сутність, фактори та моделі.

- Сталий розвиток: екологічний, соціальний та економічний виміри.

- Глобалізація та її вплив на суспільне відтворення.

- Виклики цифрової економіки та знаннєвої економіки.

- Перспективи політичної економії в аналізі сучасних трансформацій світового господарства.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог го	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п (с)	лаб	інд.	с.р.		л	п (с)	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ ТА БАЗОВІ ЕКОНОМІЧНІ КАТЕГОРІЇ												
Тема 1. Політична економія як наука	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Суспільне виробництво і його структура	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 3**. Економічні потреби та інтереси	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 4. Форми суспільного виробництва: натуральна і товарна	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 5*. Гроші та грошові відносини	12	2	4	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	60	10	14	-	-	36	60	4	2	-	-	54
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ, ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ ТА РОЛЬ ДЕРЖАВИ												
Тема 6. Капітал і підприємництво	12	2	4	-	-	6	12	2	2	-	-	8
Тема 7. Ринок і механізм його функціонування	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 8. Економічні системи суспільства	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 9. Держава та її економічні функції	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 10. Суспільне відтворення та сучасні виклики політичної економії	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	60	10	16	-	-	34	60	4	2	-	-	54
Усього годин	120	20	30	-	-	70	120	8	4	-	-	108

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**тема викладається англійською мовою

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ			
1	Тема 1. Політична економія як наука	2	2
2	Тема 2. Суспільне виробництво і його структура	2	-
3	Тема 3. Економічні потреби та інтереси	4	-
4	Тема 4. Форми суспільного виробництва: натуральна і товарна	2	-
5	Тема 5. Гроші та грошові відносини	4	-
	Разом	14	2
Змістовий модуль 2. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ			
6	Тема 6. Капітал і підприємництво	4	2
7	Тема 7. Ринок і механізм його функціонування	4	-
8	Тема 8. Економічні системи суспільства	2	-
9	Тема 9. Держава та її економічні функції	2	-
10	Тема 10. Суспільне відтворення та сучасні виклики політичної економії	4	-
	Усього годин	16	2
Всього		30	4

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА (ДЕННА ФОРМА)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політична економія як наука Підходи різних економічних шкіл до визначення предмета політичної економії. Економічні категорії та економічні закони: сутність і відмінності. Позитивна і нормативна політична економія.	8
2	Тема 2. Суспільне виробництво і його структура Схема «Матеріальне і нематеріальне виробництво». Людина як головна продуктивна сила. Суспільний поділ праці та його значення для розвитку світової економіки.	8
3	Тема 3. Економічні потреби та інтереси Піраміда потреб А. Маслоу з прикладами економічних потреб. Характеристика особистих, колективних і суспільних економічних інтересів. Узгодження інтересів різних соціальних груп у суспільстві.	8
4	Тема 4. Форми суспільного виробництва: натуральна і товарна Переваги й обмеження натурального господарства. Споживна вартість і вартість товару. Трудова та маржиналістська теорії вартості.	8
5	Тема 5. Гроші та грошові відносини Історичні етапи розвитку форм грошей. Інфляція та її прояви в сучасній економіці України. Переваги та ризики криптовалют.	6
6	Тема 6. Капітал і підприємництво Схема кругообігу капіталу. Основний і оборотний капітал: порівняльна характеристика. Інноваційна функція підприємництва (за Й. Шумпетером).	6
7	Тема 7. Ринок і механізм його функціонування Графік рівноваги попиту і пропозиції. Приклади проявів недосконалої конкуренції. Елементи ринкової інфраструктури.	6
8	Тема 8. Економічні системи суспільства Порівняльна характеристика типів економічних систем. Власність як базовий елемент економічної системи. Вплив цифрових платформ на сучасні економічні системи.	8
9	Тема 9. Держава та її економічні функції Фіскальна політика: механізм та інструменти. Подолання «провалів ринку» державним регулюванням. Сучасні виклики державного регулювання економіки України.	8
10	Тема 10. Суспільне відтворення та сучасні виклики політичної економії Проста та розширена форми суспільного відтворення. Фактори сталого економічного розвитку. Вплив цифровізації та глобалізації на суспільне відтворення.	6
Усього годин		70

8. САМОСТІЙНА РОБОТА (ЗАОЧНА ФОРМА)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політична економія як наука ➤ Підходи різних економічних шкіл до визначення предмета політичної економії. ➤ Економічні категорії та економічні закони: сутність і відмінності. ➤ Позитивна і нормативна політична економія.	8
2	Тема 2. Суспільне виробництво і його структура ➤ Суспільне виробництво: сутність, подвійний характер. ➤ Структура суспільного виробництва: матеріальне й нематеріальне виробництво. ➤ Виробничі сили: складові, роль науки та інформації. ➤ Людина як головна продуктивна сила. ➤ Технологічні уклади: аграрний, індустріальний, постіндустріальний, цифровий ➤ Виробничі відносини: сутність і форми власності. ➤ Взаємозв'язок продуктивних сил і виробничих відносин. ➤ Закон відповідності виробничих відносин рівню розвитку продуктивних сил. ➤ Суспільний поділ праці: види, роль у підвищенні продуктивності. ➤ Інтернаціоналізація виробництва: світове господарство, глобальні ланцюги вартості. ➤ Суспільне відтворення: проста й розширена форми. ➤ Роль інновацій і знань у сучасному відтворювальному процесі.	12
3	Тема 3. Економічні потреби та інтереси ➤ Сутність потреб: визначення, загальні характеристики. ➤ Класифікація потреб: біологічні, соціальні, духовні. ➤ Ієрархія потреб за А. Маслоу. ➤ Економічні потреби як рушій суспільного виробництва. ➤ Економічні інтереси: сутність і відмінність від потреб. ➤ Суб'єкти економічних інтересів: індивід, група, суспільство, держава. ➤ Основні види економічних інтересів: особисті, колективні, суспільні. ➤ Протиріччя та узгодження економічних інтересів. ➤ Гармонізація інтересів у ринковій економіці. ➤ Роль економічних інтересів у розвитку продуктивних сил і виробничих відносин.	12
4	Тема 4. Форми суспільного виробництва: натуральна і товарна ➤ Сутність і загальна характеристика натурального господарства. ➤ Історичні приклади та роль натурального виробництва. ➤ Причини обмеженості натурального господарства. ➤ Виникнення товарного виробництва: передумови та умови розвитку. ➤ Товарне виробництво: визначення, особливості та ознаки. ➤ Властивості товару: споживна вартість і вартість. ➤ Теорії вартості: трудова, маржиналістська, неокласична. ➤ Подвійний характер праці, втіленої в товарі. ➤ Історичні форми товарного виробництва: проста та розвинена. ➤ Роль товарного виробництва у розвитку ринкових відносин.	12
5	Тема 5. Гроші та грошові відносини ➤ Історичні етапи розвитку форм грошей. ➤ Інфляція та її прояви в сучасній економіці України. ➤ Переваги та ризики криптовалют.	10

6	Тема 6. Капітал і підприємництво ➤ Схема кругообігу капіталу. ➤ Основний і оборотний капітал: порівняльна характеристика. ➤ Інноваційна функція підприємництва (за Й. Шумпетером).	8
7	Тема 7. Ринок і механізм його функціонування ➤ Сутність ринку та його основні ознаки. ➤ Функції ринку: інформаційна, регулююча, стимулююча, розподільча. ➤ Умови формування і розвитку ринкових відносин. ➤ Структура ринку: товарний, фінансовий, ринок праці, ринок капіталів, ринок послуг. ➤ Ринкова інфраструктура: біржі, банки, інвестиційні компанії, торговельні мережі. ➤ Попит: сутність, фактори, закон попиту. ➤ Пропозиція: сутність, фактори, закон пропозиції. ➤ Ринкова ціна: механізм формування, рівноважна ціна. ➤ Конкуренція: сутність, види та значення для розвитку ринку.	12
8	Тема 8. Економічні системи суспільства ➤ Порівняльна характеристика типів економічних систем. ➤ Власність як базовий елемент економічної системи. ➤ Вплив цифрових платформ на сучасні економічні системи.	10
9	Тема 9. Держава та її економічні функції ➤ Сутність та роль держави в економіці. ➤ Історичні підходи до розуміння економічних функцій держави (класична школа, кейнсіанство, монетаризм). ➤ Економічні функції держави: регулювання, стабілізація, розподіл ресурсів і доходів, захист конкуренції. ➤ Держава як суб'єкт власності та господарювання. ➤ Фіскальна політика: сутність, інструменти, вплив на економіку. ➤ Монетарна політика: сутність, цілі та засоби реалізації. ➤ Соціальна політика держави та забезпечення суспільних благ. ➤ Роль держави у подоланні ринкових провалів (монополії, зовнішні ефекти, асиметрія інформації). ➤ Співвідношення державного регулювання та ринкового саморегулювання. ➤ Сучасні виклики державного регулювання економіки в умовах глобалізації та цифровізації	12
10	Тема 10. Суспільне відтворення та сучасні виклики політичної економії ➤ Сутність суспільного відтворення: його роль у розвитку економіки. ➤ Форми відтворення: проста та розширена. ➤ Умови розширеного відтворення: нагромадження, інвестиції, інновації. ➤ Структура суспільного відтворення: відтворення засобів виробництва, робочої сили, природних ресурсів. ➤ Проблеми пропорційності у відтворювальному процесі. ➤ Економічне зростання: сутність, фактори та моделі. ➤ Сталий розвиток: екологічний, соціальний та економічний виміри. ➤ Глобалізація та її вплив на суспільне відтворення. ➤ Виклики цифрової економіки та знаннєвої економіки. ➤ Перспективи політичної економії в аналізі сучасних трансформацій світового господарства.	12
Усього годин		108

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Політична економія» студенти опановують теоретичні та практичні аспекти через участь у лекційних заняттях, виконання практичних завдань, а також самостійну роботу, яка передбачає аналіз і опрацювання наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів.

При викладанні навчальної дисципліни «Політична економія» для активізації освітнього процесу застосовуються сучасні методи навчання, такі як: лекційні заняття, практичні роботи, дискусії, кейс-метод, аналітична робота, воркшоп, самонавчання через платформу Moodle, а також вирішення конкретних задач і ситуацій.

Лекційні заняття – спрямовані на формування теоретичної бази студентів. Під час лекцій розглядаються ключові економічні поняття, теорії та принципи, що дозволяє студентам глибше зрозуміти матеріал та отримати відповіді на запитання. Лекції часто супроводжуються ілюстративними прикладами для покращення сприйняття інформації.

Практичні заняття – спрямовані на закріплення теоретичних знань через вирішення завдань, що моделюють реальні економічні ситуації. Студенти виконують задачі, аналізують кейси та застосовують на практиці отримані теоретичні знання.

Дискусії – сприяють розвитку критичного мислення. Учасники мають змогу висловлювати свої думки, аналізувати різні точки зору, обговорювати актуальні економічні проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення.

Кейс-метод – передбачає розгляд реальних виробничих, управлінських та економічних ситуацій. Цей метод дозволяє студентам розвивати аналітичні навички, пропонувати рішення для складних проблем та вивчати приклади з практики.

Воркшоп – це освітній захід, під час якого студенти отримують нові знання, навички та розвивають компетентності шляхом практичної діяльності.

Аналітична робота – включає дослідження економічних явищ, аналіз статистичних даних та підготовку звітів. Це дозволяє студентам розвивати навички роботи з інформацією, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Самонавчання через Moodle – забезпечує доступ до навчальних матеріалів, тестів, презентацій та інших ресурсів. Студенти можуть самостійно вивчати теми, переглядати лекції, виконувати завдання та проходити тестування для перевірки знань.

Вирішення конкретних задач і ситуацій – допомагає студентам формувати навички прийняття рішень у складних умовах, аналізу даних та підготовки економічних обґрунтувань.

Застосування цих методів сприяє формуванню у студентів теоретичних знань, практичних навичок і компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності.

Матеріали курсу «Політична економія» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1097>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять проходить у форматі відеоконференцій. Технічною базою організації освітнього процесу слугують такі сервіси: Zoom, Moodle, e-mail.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (екзамен) контроль. Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни (для заочної форми навчання), оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів з публікації тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. При виконанні модульних завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного модуля.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувачі мають право, з дозволу лектора за поданням викладача, який проводить практичні заняття, скласти їх до останнього заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних здобувачем на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до освітнього плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою дисципліни. Форма проведення контролює комбінованою (передбачає усну

відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Здобувач, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, прездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролю і скласти підсумковий контроль.

У разі отримання здобувачем за рейтинговим показником оцінки «F», то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів, на підсумковому контролі (іспит) – максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Політична економія» (денна форма навчання)

Поточний (модульний контроль)												Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума	
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
	32 балів						32 бал								
Теми	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Модульний контроль	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Модульний контроль	6	30	100
Кількість балів за видами робіт, всього:	5	5	5	5	5	7	5	5	5	5	5	7			
т.ч.: активність на практичних заняттях	3	3	3	3	3		3	3	3	3	2				
виконання самостійної роботи	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2				

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70. Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях. При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії тощо.

2. Модульний контроль. При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (30 тестів за кожним зі змістових модулів). Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 7 балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

3. Виконання самостійної роботи. Самостійна робота здобувачів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів; виконанні навчальних завдань; опрацюванні лекційного матеріалу; підготовці до виступу на практичних заняттях; поглибленому опрацюванні окремих лекційних тем або питань; пошуку(підборі) та огляді літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичному розгляді наукових публікацій; контрольній перевірці здобувачами власних знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до модульного контролю; систематизації вивченого матеріалу з метою підготовки до підсумкового контролю (екзамену).

4. Оцінювання та контроль виконання додаткових видів роботи. Бали за додаткові види роботи надаються за: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції. Максимальна оцінка до такий вид роботи – 6 балів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Політична економія» забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни. Під час проходження

підсумковому контролю (екзамені) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Кожне з питань і тестові завдання оцінюються за шкалою від 0 до 10 балів.

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни

«Політекономія» (заочна форма навчання)

Поточний (модульний контроль)													Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
	32 балів						32 бал								
Теми	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Модульний контроль	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Модульний контроль	6	30	100
Кількість балів за видами робіт, всього:	5	5	5	5	5	7	5	5	5	5	5	7			
т.ч.: активність на практичних заняттях	3	3	3	3	3		3	3	3	3	2				
виконання самостійної роботи	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає

матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Осіпова А. А. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з дисципліни «Політична економія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальностей С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, D1 Облік і оподаткування, D5 Маркетинг. Умань: УНУ. 2025. 52 с.

2. Осіпова А. А. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з дисципліни «Політична економія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальностей С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, D1 Облік і оподаткування, D5 Маркетинг. Умань: УНУ. 2025. 24 с.

3. Осіпова А. А. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Політична економія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальностей С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, D1 Облік і оподаткування, D5 Маркетинг. Умань: УНУ. 2025. 50 с.

4. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Політична економія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, D1 Облік і оподаткування, D5 Маркетинг. URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1097>

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бріль М. С., Кліменко О. М., Лісна І. Ф. Політична економія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.

2. Мацелюх Н. П., Касьяненко Л. М., Максименко І. А. Економічна теорія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 478 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4227/1/4064_IR.pdf

3. Ніколенко Ю. В. Політична економія : підручник. К. : ЦУЛ. 2019. 632 с.

4. Орехівський Г. А. Політекономія : навч. посіб. 3-тє вид. К.: Каравела. 2023. 440 с.
5. Пасемко Г. П., Бага Л. Г., Бесєдіна Г. Є. Політична економія : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2020. 415 с.
6. Томашик Л. С., Перепьолкіна О. О., Шевчик Б. М. Економічна теорія : навч. посіб. Львів. 2018. 264 с.
7. May C., Mertens D., Nölke A., Schedelik M. Political Economy: Comparative, International, and Historical Perspectives. Cham: Springer, 2023. 349 p.

Допоміжна

8. Андрусак Н. О., Осіпова А. А. Алгоритми дослідження еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2024. Вип.104. Ч.2. С. 46-52. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/104.2/5.pdf>
9. Бобух І. М., Щегель С. М. Стратегічні орієнтири економічного зростання України: інклюзивність як ключовий пріоритет. *Вісник Національної академії наук України*. 2018. № 7. С. 55–70. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2018_7_10.
10. Іващенко О. А. Політекономія сталого розвитку: інституційні важелі забезпечення трансформаційного управління. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ : «Інформаційно-аналітичне агентство», 2020. С. 235–238. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5212>
11. Костюк В. С., Осіпова А. А., Костюк Я. Ю. Вдосконалення інституту державної допомоги в Україні на основі керівних принципів і рамкових положень Європейського Союзу. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. Вип. 106. Ч. 2. 2025. С. 208–217. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-2-208-217
12. Костюк В. С., Осіпова А. А., Сидоренко О. С. Принцип єдності централізованих і децентралізованих засад у формуванні та реалізації соціальної політики. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2024. Вип.104. Ч.2. С. 308-317. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/104.2/29.pdf>
13. Кузьмук І. Я., Осіпова А. А., Вишнюк В. В. Адаптація бізнес-моделей до вимог цифрової економіки. *Академічні візії*. 2024. Вип. 32. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1151/1021>
14. Мальований М. І., Осіпова А. А. Еволюція наукових поглядів на соціальну роль держави. *Вісник соціально-економічних досліджень* : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2023. № 1–2 (84–85). С. 9–22.
15. Мальований М., Непочатенко З., Осіпова А., Новак І., Прокопчук О. Вплив старіння населення на економічне зростання: роль моделей соціальної політики в країнах ОЕСР. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(63), 538–557. 2025. URL : <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.63.2025.4738>
16. Норд Г. Л., Нетудихата К. Л. Національна інноваційна система як

основа економічного зростання країни. *Інноваційні імперативи та інвестиційна діяльність*. С. 76–84. URL : <http://sedu.kneu.edu.ua/article/view/209363>

17. Осіпова А. А. Глобальні бізнес-економічні наслідки війни в Україні. *Авіація, промисловість, суспільство* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кременчук, 12 трав. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременчуц. льотний коледж., Наук.парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 877–879.

18. Осіпова А. А. Державна підтримка підприємництва на селі як окремий вид соціальної політики. *Інноваційні засади управління людськими ресурсами: можливості, виклики, пріоритети досягнення соціально-економічної безпеки*: колективна монографія. Рівне: НУВГП, 2020. С. 26–36.

19. Осіпова А. А. Заходи з забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю* : матеріали IV Міжнар. наук. – практ. конф. (м. Полтава, 20-21 квітня 2022 р.) / за ред. проф. Пилипенко К. А. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 59–62.

20. Осіпова А. А. Оцінка зарубіжного досвіду формування державної політики у сфері соціального захисту. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. Вип. 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13302016>

21. Осіпова А. А., Барабаш Л. В., Дрозд В. О. Моделі агрострахування у світовому контексті. *Ефективна економіка*. 2024. № 6. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/4029/4064>

22. Осіпова А. А., Фротер О. С., Пархоменко Л. А. Кейнсіанство як економічна стратегія державного регулювання кризового періоду. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2020. № 11 (1). С. 62–68. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-11-6447>

23. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка : базовий курс: навч. посіб. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 265 с.

24. Сідорова В. Г., Воробйова Є. М. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

25. Смолій Л. В., Осіпова А. А. Еволюція концепту «суспільний сектор» в контексті теорій економічного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 24. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/185>

26. Mudrak, R., Lagodiienko, V., Osipova, A., Froter, O., Sokoliuk, K. The concept of food security: theory and ukrainian practice. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 1(54), pp. 452–470. 2024. DOI:10.55643/fcaptp.1.54.2024.4194.

27. N. Savina, Y. Sribna, N. Pitel, L. Parkhomenko, A. Osipova and V. Koval (2021). Energy management decarbonization policy and its implications for national economies. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* this link is disabled. 915(1), 012007. doi:10.1088/1755-1315/915/1/012007 URL : <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/915/1/012007/pdf>

28. Norman Schofield and Gonzalo Caballero. State, Institutions and Democracy Studies in Political Economy. 2017. DOI 10.1007/978-3-319-44582-3_1.

29. Osipova A. A. Aspects of implementation of state support for agricultural

production in Ukraine. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects* : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 2022. P.239–243. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-31>

30. Political Economy. In: Ness I., Cope Z. (eds) *The Palgrave Encyclopedia of Imperialism and Anti-Imperialism*. Palgrave Macmillan, 2021. Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-29901-9_300789.

31. Rousseau, J. Discourse on Political Economy. In V. Gourevitch (Ed.), *Rousseau: The Social Contract and Other Later Political Writings* (Cambridge Texts in the History of Political Thought, pp. 1-38). Cambridge: Cambridge University Press. 2018. doi:10.1017/9781316584606.010.

32. Schmidt, D. Origins of Political Economy. *Social Philosophy and Policy*, 37(1), 1-9. 2020. doi:10.1017/S0265052520000011

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

33. Віртуальна бізнес-бібліотека кафедри економіки УНУ. URL:<https://ket.udau.edu.ua/ua/grantovij-proekt-corteva-grows/virtualna-biblioteka.html>

34. Наука України: доступ до знань – інтегрований пошук інформації в режимі єдиного вікна. URL: <http://surl.li/zybrp>

35. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

36. Репозитарій Уманського національного університету садівництва. URL:<http://lib.udau.edu.ua/?locale=uk>

37. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

38. ResearchUA – бібліотечна цифрова платформа підтримки наукових досліджень в Україні. URL: <http://research.nbuv.gov.ua/>

39. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL : <http://www.rada.gov.ua>

40. Кабінет Міністрів України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL:<http://www.kmu.gov.ua>

41. Національний Банк України: офіційний сайт. URL : <http://www.bank.gov.ua>

42. Міністерство економіки України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

43. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

44. Economic Glossary: ресурс для пошуку визначень і пояснень економічних термінів. URL: <https://www.investopedia.com/>

45. DOAJ – безкоштовний доступ до рецензованих журналів з економіки та суміжних дисциплін. URL: <https://doaj.org/>

46. WEF – інформація про глобальні економічні процеси. URL: <https://www.weforum.org/>

47. IMF – звіти та статистика про економіки світу. URL: <https://www.imf.org/en/Home>

48. OECD Statistics – глобальні економічні дані від Організації економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://www.oecd.org/>

Освітні курси на інтернет-платформах

49. Економіка для всіх (PROMETEUS). URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ekonomika-dlya-vsih/>

50. Економіка на кожен день (PROMETEUS). URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/economics-for-everyday-life/>

51. Україна на шляху до ЄС (PROMETEUS). URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>

52. Економічна грамотність громадянина (БУМ). URL: <https://vumonline.ua/course/economic-literacy-of-the-citizen/15>

15. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Політична економія» викладається в першому семестрі першого курсу, що унеможливорює перезарахування результатів навчання з цієї дисципліни або окремих її елементів. Перезарахування та визнання результатів навчання здійснюються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

16. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Політична економія», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету та Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Університеті.

При підготовці письмових робіт, виконанні науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

17. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

У робочу програму дисципліни «Політична економія» на 2025-2026 навчальний рік було внесено такі зміни:

1. Уточнено назву закладу вищої освіти відповідно до перейменування на Уманський національний університет.
2. Назву спеціальності приведено у відповідність до оновленого переліку галузей знань і спеціальностей: замість 071 «Облік і оподаткування» використовується D1 «Облік і оподаткування».
3. Перерозподілено години відповідно до навчального плану.
4. Оновлено зміст і рекомендовану літературу з урахуванням сучасних викликів воєнного часу та глобальних трансформацій економіки.